

BLOG BROJ: 53

AKTUELNA VANJSKA POLITIKA
II GODINA IZDANJA

DIPLOMATSKI PASOŠI ZA SPORTISTE- PRESTIŽ ILI NEŠTO VIŠE?

AUTOR: DANIEL LAZAREVIĆ
Novembar 2022.

Program: Aktuelna vanjska politika

Aktuelna vanjska politika je platforma namijenjena mladim aktivistima/kinjama za izradu i objavu kratkih online članaka u različitim formatima (analiza, blog, policy brief i sl.) o aktuelnim temama iz sfere vanjske politike usmjerene ka ili vođene od strane BiH. Platforma je prostor gdje mladi mogu da kreiraju sopstveni sadržaj, razvijaju svoju ekspertizu i dobiju prostor u javnosti.

Više informacija na: www.fes.ba i www.vpi.ba

Impressum

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) | ured u BiH
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i
Hercegovina

Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink

Tel.: +387 33 722 010

Fax: +387 33 613 505

e-mail: fes@fes.ba

www.fes.ba

DTP: Adisa Ošijan

Naslovnica: Korišteni dizajn ilustracije od Starline -
Freepik.com

Publikaciju možete naručiti na e-mail: fes@fes.ba.
Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne
moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-
Stiftung. Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za
tačnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-
Stiftung.

U partnerstvu sa:

Vanjskopolitička inicijativa BH

LAZAREVIĆ, DANIEL

Aktuelna vanjska politika: "Diplomatski pasoši za
sportiste - prestiž ili nešto više?" / Daniel
Lazarević - Sarajevo : Friedrich-Ebert-Stiftung,
2022. - 4 str. A4 format

Diplomatski pasoši za sportiste - prestiž ili nešto više?

Autor: Daniel Lazarević

Vijek u kojem živimo stavlja nekoliko tema na dnevnu agendu, a neke od vodećih sfera su politika i sport, koji su postali nezamislivi jedni bez drugog. Sprega ove dvije nekada nespojive oblasti postavljaju novu paradigmu. Sportisti iz BiH sa jedne strane trude se ostvariti što bolje rezultate sa ograničenim resursima, a sa druge strane političari „koriste“ uspjehe bh. sportista na međunarodnim takmičenjima te se involviraju u sve segmente sporta.

Kao nuspojava ovog spoja u Bosni i Hercegovini u zadnjih nekoliko godina imamo nekolicinu primjera gdje su ministri vanjskih poslova dodjeljivali diplomatske pasoše popularnim i uspješnim sportistima iz BiH.

Šta je to diplomatski pasoš?

Diplomatski pasoš je posebna putna isprava koja se izdaje državnim predstavnicima i drugim licima sa diplomatskim statusom u cilju zaštite i dokazivanja [diplomatskog statusa](#). Nosilac diplomatskog pasoša ima puni diplomatski imunitet i diplomatske privilegije u državi u kojoj vrši svoje funkcije ili u kojoj službeno boravi. [Status lica](#) sa ovim dokumentom pri neslužbenom boravku u trećoj državi je regulisan domaćim pravom i praksom te države. Jedna od prednosti posjedovanja ovakvog dokumenta je ta što omogućava brzi prelazak državne granice i putovanje bez viza u 86 zemalja svijeta. Namjena i priroda ove putne isprave su definisani pravilima međunarodnog javnog prava.

Osnovni dokumenti kojima se reguliše status nosioca diplomatskog pasoša su [Bečka konvencija o diplomatskim odnosima](#) iz 1961. godine. No, važno je naglasiti kako se ova konvencija se odnosi samo na diplomatske misije i članove osoblja.

Zanimljivo je to da, bez obzira na vrstu pasoša, zemlja domaćin može bilo koju osobu proglasiti nepoželjnom osobom (persona non grata), što uključuje i šefa misije, kao i članove osoblja, bez ikakve obaveze da obrazloži svoju odluku.

Prema [Zakonu o putnim ispravama](#) BiH, diplomatski i službeni pasoši izdaju se s rokom važenja od 5 godina i izdaje ih isključivo Ministarstvo vanjskih poslova BiH. Prema ovom zakonu, svaki diplomatski pasoš mora sadržavati stranicu na kojoj piše: "U ime Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Ministarstvo spoljnih poslova Bosne i Hercegovine moli sve nadležne organe u Bosni i Hercegovini kao i organe drugih zemalja da bez smetnji propuste nosioca ovog pasoša i da mu u slučaju potrebe ukažu pomoć i zaštitu".

U [pravilniku o izdavanju diplomatskih pasoša](#) Ministarstva vanjskih poslova BiH, navode se kategorije osoba koje imaju pravo na ostvarivanje diplomatskog pasoša, gdje se navode sve kategorije diplomata i njihovih članova porodica, ostalih kategorija političara, gdje se decidno ne može uočiti kategorija zaslužnih i uspješnih sportista.

Prema definiciji i pravilniku o izdavanju diplomatskog pasoša može se zaključiti da ga mogu dobijati diplomate i druge kategorije političara kako bi dokazale i/ili zaštitile svoj diplomatski status u drugoj državi. Tako je u periodu od 2015. do 2020. godine [izdato](#) preko 1000 diplomatskih pasoša.

Kako bh. sportisti dobijaju diplomatske pasoše?

Iz definicija i pravilnika o izdavanju diplomatskih pasoša jasno i decidno ne stoji bilo koja druga kategorija stanovništva (npr. sportisti) koja ostvaruje pravo na diplomatski pasoš. Stoga se postavlja pitanje kako ministri vanjskih poslova BiH dodjeljuju diplomatske pasoše? [Edin Džeko](#) je dobio svoj diplomatski pasoš za vrijeme mandata Zlatka Lagumdžije, Igor Crnadak je u svom mandatu dodijelio diplomatski pasoš [Tijani Bošković](#).

Trend dodjeljivanja diplomatskih pasoša sportistima je nastavila i ministrica Turković koja je u svom mandatu bila „široke ruke“ te je diplomatske pasoše uručila: [Amelu Tuki](#), [Jusufu Nurkiću](#), [Džananu Musi](#), [Lani Pudar](#) i [Miralemu Pjaniću](#).

S obzirom na to da u pravilniku o diplomatskim pasošima ne postoji kategorija za dodjeljivanje pasoša uglednim i zaslužnim sportistima, kako su onda ovi pasoši dodijeljeni?

Odgovor se nalazi u [pravilniku](#) u članu 3., stav h, koji naglašava da se diplomatski pasoš može dodijeliti i drugom licu, državljaninu BiH, za koje ministar smatra da je od posebnog interesa za BiH. Dakle, zahvaljujući subjektivnom stavu ministra/ice, a ne unaprijed određenim kriterijima, diplomatski pasoš je moguće dodijeliti i sportistima.

Dodjeljivanje diplomatskih pasoša kao predstava za javnost?

S obzirom na diskreciono pravo ministra/ice da po svom nahođenju dodijeli diplomatski pasoš, postavlja se pitanje da li dodjeljivanje pasoša sportistima predstavlja jedan vid samopromocije u svrhu maskiranja stvari koje se dešavaju iza kulisa. Može se zaključiti da prema ovim pravilima diplomatski pasoš može dobiti bilo koja osoba za koju trenutni ministar/ica procijeni da je od posebnog interesa.

Sportisti koji su dobili diplomatske pasoše su nerijetko stavljeni u centar medijskih dešavanja u svrhu promocije i maskiranja (ne)rada Ministarstva vanjskih poslova. Naravno, sportistima je ovim činom olakšano putovanje na takmičenja van granica BiH te su ostvarili jedan određen prestiž u medijima koji ih treba „izdići“ u odnosu na „običnog“ stanovnika. Međutim, politika igra prljavo i koristi svaki segment društva u svrhu samopromocije i prikriivanja stvarnih namjera pa se tako može zaključiti da bez jasno navedenih kriterija za dodjelu diplomatskog pasoša trećim licima, ministar/ica može uvijek iskoristiti ovu kartu u svrhu skretanja pažnje sa drugih stvari, odnosno kako bi se kreirala predstava za javnost.